

Пласты гісторыі

ДАРЫ БОГУ

Выяўлены букеты старажытных кветак

а таксама ўдзельнічала ў стварэнні людзей.

Як адзначыў археолаг Нацыянальнага інстытута антрапалогіі і гісторыі (Мексіка) Серхіа Гомес, сцёблы раслін выдатна захаваліся. Усяго спецыялісты знайшлі чатыры букеты ў добрым стане. Яны звязаныя вяроўкамі, зробленымі, ве-

рагодна, з бавоўны. Гомес назваў знаходку вельмі важнай, паколькі яна даказвае, што на гэтым месцы праводзіліся рытуалы.

Археолаг адзначыў, што цяпер яму разам з калегамі трэба будзе ўстанавіць, хто менавіта рабіў гэтыя дары.

Каманда навукоўцаў амаль 12 гадоў працуе ў Цеаціуакане. Яны прасейваюць старажытную глебу, вывучаюць скалы, піраміды і руіны палацаў, каб знайсці падказкі аб тым, хто некалі жыў у гэтым раёне. На думку спецыялістаў, горад быў пабудаваны ў 100-м годзе да нашай эры і існаваў да васьмага стагоддзя. На піку развіцця, як мяркуюць навукоўцы, яго насяляла каля 200 тысяч чалавек.

Нябачная пагроза

ГРАДУС ПРАБЛЕМЫ

З-за глабальнага пацяплення «абудзяцца» вірусы?

Яно і раставанне вечнай мерзлаты могуць прывесці да «абуджэння» нечаканых вірусаў. Пра гэта заявіў лаўрэат Нобелеўскай прэміі міру Рае Квон Чунг.

Паводле яго слоў, раставанне льдоў у тайзе і тундры Сібіры прывядзе да таго, што старажытныя хваробы і вірусы гэтага рэгіёна могуць зноў «прачнуцца».

«Нельга прадбачыць, які вірус з існых ў дагістарычную эпоху ці сотні тысяч гадоў таму можа з'явіцца зноў. Яны вяртаюцца. Я ўпэўнены, што існуюць самыя розныя віды вірусаў, з якімі мы ніколі раней не сутыкаліся», — прыводзіць PIA «Навіны» словы вучонага.

Ён дадаў, што чалавецтва павінна быць гатовым да такіх выклікаў і хутка рэагаваць на іх.

Тэхналогіі будучыні

У будучыні ўсе аперацыі па загрузцы і разгрузцы судна плануецца даверыць аўтаномным тэхналогіям. У Нарвегіі да канца 2021 года збіраюцца адправіць у першы рэйс аўтаномнае электрычнае грузавое судна Yara Birkeland. Як паведамляе CNN, на борце не будзе экіпажа, а за перамяшчэннем будучы сачыць тры берагавыя цэнтры кіравання.

Плануецца, што Yara Birkeland здзейсніць сваё першае падарожжа паміж двума нарвежскімі гарадамі — даставіць груз з горада Хероя ў Брэвік ужо сёлета.

Судна распрацоўвала нарвежская кампанія Yara International — адзін з найбуйнейшых у свеце пастаўшчыкоў мінеральных угнаенняў. Пры яго стварэнні кампанія кіравалася ідэяй скарачэння шkodных выкідаў падчас перамяшчэння грузаў. Па даных Міжнароднай марской арганізацыі, на долю суднаходства ў цяперашні час прыпадае ад 2,5 працэнта да 3 працэнтаў сусветных выкідаў парніковых газаў.

Распрацоўка пачалася ў 2017 годзе, а першыя выпрабаванні планавалі правесці ў 2020-м. Аднак

Каго мы бачым!

ГНЁЗДЫ-МАЯКІ

Асаблівасць асінага жылга: яно... свеціцца

Незвычайны прыклад біяфлюарэсцэнцыі сустраўся навукоўцам-энтамолагам з Сарбоны ў трапічных лясах на поўначы В'етнама, піша N+1 са спасылкай на апублікаваны ў Journal of The Royal Society Interface артыкул.

Гнёзды, якія свяціліся ў адказ на ультрафіялетавое выпраменьванне, аказаліся прыналежнымі да чатырох мясцовых відаў вос з роду Polistes, адзін з якіх пакуль неапазнаны. Паўпразрастыя накруўкі сотаў выпускаюць моцнае зеленавата-жоўтае святло. У прыродзе такое ззянне можна заўважыць няўзброеным вокам на адлегласці 5-20 метраў.

Акрамя таго, святленне, аднак у гэтым выпадку ззянне, выявілася таксама ў гнёздаў яшчэ двух відаў вос, знойдзеных у Французскай Гвіяне і на поўдні Францыі.

Дарослыя асобіны вос робяць накруўкі сваіх сот з валок-

наў шоўку і бялкоў, і менавіта нейкія з гэтых бялкоў, як лічаць навукоўцы, «адказваюць» за святленне.

Пры гэтым пакуль незразумела, для чаго казуркам такая біяфлюарэсцэнцыя ў гнёздах. Яны здольныя бачыць выпускаюць ззянне, і навукоўцы мяркуюць, што, магчыма, накруўкі сот служаць маякамі для асобін, якія ляцяць дадому ў ввечэрнім змроку на іх ззянне.

У той жа час існуе меркаванне, што такая асаблівасць засцерагае лічынак у сотах ад небяспечнага ўздзеяння ультрафіялету, да якога яны ўразлівыя падчас метамарфозу, а таксама дапамагае рэгуляваць іх развіццё.

СУДНА БЕЗ ЭКІПАЖА

Запускаць першы беспілотны кантэйнеравоз

пандэмія COVID-19 у спалучэнні з лагістычнымі праблемамі затрымала запуск.

Адзначаецца, што Yara Birkeland здольна перавозіць 103 кантэйнеры і развіваць максімальную хуткасць у 13 вузлоў. Кантэйнеравоз будзе выкарыстоўваць акумулятар ёмістасцю 7 МВтг, што «прыкладна ў тысячу разоў больш, чым у аднаго электрамабіля», па словах Ёна Слетэна, кіраўніка завода Yara ў Порсгруне.

Першапачаткова для загрузкі і разгрузкі судна спатрэбяцца людзі, аднак, як сцвярджае Слетэн, усе аперацыі ў будучыні будуць выкон-

вацца з выкарыстаннем аўтаномных тэхналогій.

Гэта не першае ў свеце аўтаномнае судна, паколькі ў 2018 годзе ў Фінляндыі ўжо спускалі на ваду аўтаномны паром. Аднак стваральнікі называюць Yara Birkeland першым цалкам электрычным кантэйнеравозам. Пры гэтым у снежні 2019 года свой першы выпрабавальны рэйс здзейсніла кітайскае аўтаномнае электрычнае грузавое судна «Цзіньдоўюнь 0 Хао», аб'явіўшы Yara Birkeland у сусветным першынстве.

Сяргей СТАРЫНАЎ.
Фота з адкрытых крыніц.

Гараскоп стрыжак на снежань

1 снежня, серада. З дапамогай нажніц можна дамагчыся ўмацавання валасоў, павелічэння іх гушчыні і шорсткасці. Тыя, у каго на галаве і так сапраўды куст, павінны ўстрымацца ад паходу ў салон прыгажосці.

2 снежня, чацвер. Сёння лепш не хадзіць да майстра, паколькі любыя маніпуляцыі з валасамі пацягнуць за сабой дэпрэсіўны стан.

3 снежня, пятніца. Стрыжка прынясе хаос і блытаніну, сёння адзін з самых складаных і неспрыяльных дзён месяца.

4 снежня, субота. Даволі неспрыяльны перыяд для стрыжкі, які прыводзіць да аслаблення агульнага імунітэту арганізма, што павялічвае верагоднасць узнікнення розных захворванняў. Не забудзьцеся сёння надзець шапку, каб не захварэць, а стрыжку адкладзіце.

5 снежня, нядзеля. Раім не ўпусціць свой шанец для таго, каб удала выканаць стрыжку, змяніць прычоску, падлячыць валасы.

6 снежня, панядзелак. Добра рабіць модныя сіметрычныя стрыжкі. Паход у цырульню дапаможа пазбавіцца ад матэрыяльных праблем.

7 снежня, аўторак. Па гараскопе стрыжкі — дзень удалых змен, падстрыжыце хоць бы кончыкі валасоў або грыўку. Можна прымаць смелыя колеравыя рашэнні, прычоска будзе ўдалая.

8 снежня, серада. Спрыяльны дзень для змены іміджу, новай прычоскі і афарбоўвання валасоў у больш светлае адценне.

9 снежня, чацвер. З нажніцамі, машынкамі і плойкамі сёння можна нарвацца на шматлікія канфлікты дома і на рабоце. Менавіта пра гэта гаворыць мясячны гараскоп.

10 снежня, пятніца. Стрыжку адкладзіце да лепшых часоў, каб не страціць грошы, не сапсаваць сабе настрой і не пасварыцца з блізкімі.

11 снежня, субота. Пафарбуйце шавялюру ў ваш любімы колер — паспяхова справы стануць залогам шанцавання ў будучыні. Паводле гараскопа, пра нажніцы не згадваем пад знакам Рыб.

12 снежня, нядзеля. Неспрыяльны дзень па мясячным календары, таксама ёсць павер'е, што нядзельная стрыжка «адразае» поспех.

13 снежня, панядзелак. Любыя маніпуляцыі з даўжынёй і колерам валасоў рэкамендуецца перанесці на больш удалы дзень. Інакш валасы могуць стаць непаслухмяныя, пачаць выпадаць больш за норму.

14 снежня, аўторак. Работа майстра над вобразам і прычоскай дазволіць вам выглядаць захапляльна ў гэты зімовы месяц. Спрыяльны дзень для аздараўленчых і агульнаўмацавальных працэдур для валасоў.

15 снежня, серада. Новая прычоска дадасць свежых сіл, дапаможа прыняць дакладнае рашэнне, унясе ў жыццё разнастайнасць і новыя ўражанні.

16 снежня, чацвер. Спрыяльны для стрыжкі дзень: яна абвострыць інтуіцыю і пранікліваць. Афарбоўка валасоў найлепшая натуральнымі фарбавальнікамі, любая іншая непажаданая.

17 снежня, пятніца. Асвятляем валасы і ствараем лёгкасць

на галаве, каб прыцягнуць станоўчыя энергетычныя зарады. Калі незадаволеныя сабой і сваім настроем, тут вам абавязкова дапаможа ваш майстар.

18 снежня, субота. Выдатны дзень для новай стрыжкі. Разам з адстрыжанымі валасамі зможаце ачысціць сябе ад негатыўнага. Валасы стануць моцныя і здаровыя.

19 снежня, нядзеля. Нейтральны дзень для стрыжкі валасоў. Састрыжаныя кучары збіраюць на сябе як стануючую, так і адмоўную энергетыку, а плюс на мінус дае нуль.

20 снежня, панядзелак. Лепш адкласці візіт да цырульніка, а таксама ўсе маніпуляцыі з валасамі і пакінуць іх сёння ў спакоі.

21 снежня, аўторак. Стрыжка і афарбоўка валасоў непажаданыя, могуць негатыўна паўплываць на вашу прывабнасць, настрой.

22 снежня, серада. Ідэальны дзень для тых, хто хоча стаць больш актыўным, пазітыўным і жыццярадасным. Стрыжка прыцягне поспех і добрыя ўражанні, новыя сустрэчы і знаёмствы.

23 снежня, чацвер. Выдатны дзень для стрыжкі, афарбоўкі валасоў, можна смела адпраўляцца ў цырульню.

24 снежня, пятніца. Добры дзень для наведвання салона прыгажосці. Новая прычоска будзе ўдалая і дапаможа атрымаць аптымістычны настрой, дадасць упэўненасці ў сабе.

25 снежня, субота. Прыдатны дзень для новай прычоскі. Сёння спрыяльны дзень для аздараўленчых і агульнаўмацавальных працэдур для валасоў.

26 снежня, нядзеля. Калі незадаволеныя сабой, дапаможа толькі ваш майстар. На календары час кахання і добра, стрыжкомся, каб адчуць сябе на хвалі цяпла і ўзаемаразумення з блізкімі.

27 снежня, панядзелак. Дзень спрыяльны для любых маніпуляцый з прычоскай. Змяняйце колер, даўжыню, рабіце новую стрыжку.

28 снежня, аўторак. Новая прычоска дапаможа тым, хто жадае ўзмацніць асабістую абаяльнасць, і прынясе поспех у людзей супрацьлеглага полу.

29 снежня, серада. Дзень адпачынку і асалоды. Не стрыжыце і не пераафарбоўвайце валасы.

30 снежня, чацвер. Гэты перыяд для стрыжак лічыцца нейтральным. Рост валасоў можа значна прыпыніцца.

31 снежня, пятніца. Дзень выдатна падыходзіць для любых працэдур, звязаных з валасамі. Падстрыгаючыся, вы абудзіце ў сабе небывалы творчы патэнцыял, зможаце рэалізаваць незвычайныя ідэі.